

ICCJ – Excepție de nelegalitate invocată în cadrul litigiului având ca obiect anularea aceluiași act administrativ. Inadmisibilitate

Legislație relevantă:

Legea nr. 554/2004, art. 1 și art. 4

În virtutea principiului “electa una via non datur recursus ad alteram” examinarea legalității unui act administrativ pe calea excepției de nelegalitate, în cadrul procesului având ca obiect anularea aceluiași act, este inadmisibilă, cele două căi de examinare a legalității actelor administrative excluzându-se reciproc.

Decizia nr. 2708 din 31 mai 2012

Prin Sentința civilă nr.6916 din 7 iulie 2010 pronunțată de Judecătoria Tg-Mureș în. dosarul nr. 10803/320/2009, s-a admis excepția de necompetență materială a Judecătoriei Tg-Mureș cu privire la petitul 1 al cererii de chemare în judecată, privitor la anularea Ordinului nr.37/1995 emis de Consiliul Național al Apelor și a certificatului de atestare a dreptului de proprietate Seria M 14 nr.0021/1995 emise de MAPPM București, prin care a fost trecut în proprietatea SC S SA imobilul situat administrativ în Tg-Mureș, str.MV nr.x, județul Mureș, evidențiat în CF nr.800/11 Tg-Mureș, nr.top.2602/2/1 și 2602/3/1 și s-a declinat competența de soluționare a acestui petit în favoarea Curții de Apel Tg-Mureș-Secția Comercială și de Contencios Administrativ și

Fiscal.

Pe parcursul soluționării cauzei, s-a invocat de către reclamantii BB și AM excepția necompetenței materiale a Curții de Apel Tg-Mureș-Secția Comercială și de Contencios Administrativ, excepție pe care instanța a respins-o prin încheiere, apreciind că, dat fiind caracterul de acte administrative a ordinului și certificatului de atestare a dreptului de proprietate atacate, verificarea legalității lor nu se poate face decât de către instanța de contencios administrativ, în speță Curtea de Apel Tg-Mureș.

Ulterior, reclamantii și-au precizat acțiunea, în sensul că au invocat pe calea excepției de nelegalitate, nelegalitate Ordinului nr.37/1995 și a Certificatului de atestare a dreptului de proprietate Seria M14 nr.0021/1995, emise de M.A.P.P.M., ca efect al aplicării principiului „resoluto iure dantis resolvitur ius accipientis”.

În motivarea excepției de nelegalitate, s-a arătat că aceasta este unica soluție care se impune și care practic a fost avută în vedere de către instanța de judecată la un moment dat, pe parcursul judecării pricinii, prin care reclamantii au revendicat imobilul deținut în prezent de către SC S SA, în acest sens făcându-se trimitere la Sentința civilă nr.293 din 4 aprilie 2003 pronunțată de Tribunalul Mureș în dosarul nr.8324/2001, unde judecătorul pricinii a arătat că „ de asemenea, spre finalitatea radierii dreptului de proprietate al intervenientei asupra imobilului în litigiu conduce și aplicarea principiului „resoluto iure dantis resolvitur ius accipientis”, conform căruia desființarea titlului transmițătorului atrage și desființarea titlului subdobânditorului.

Cum titlul statului s-a constatat a nu fi valabil, aceeași este și soarta titlului intervenientei S.C. S S.A., înscrisă ca proprietară în temeiul HG nr.834/1991, urmând ca aceasta să se prevaleze de prevederile art.32 ind.4 alin.1 și 2 din Legea

nr.99/1999 privind unele măsuri pentru accelerarea reformei economice, conform cărora instituțiile publice implicate în procesul de privatizare asigură repararea prejudiciilor cauzate societăților comerciale privatizate sau în curs de privatizare prin restituirea către foștii proprietari a bunurilor imobile preluate de stat.

Instanța a invocat din oficiu și a pus în discuția părților excepția de inadmisibilitate a invocării excepției de nelegalitate, din două perspective: prima a inadmisibilității invocării nelegalității unor acte administrative, atât pe calea excepției de nelegalitate cât și pe calea dreptului comun, în cadrul aceluiași dosar, iar a doua din perspectiva faptului că actele administrate a căror nelegalitate se invocă sunt anterioare intrării în vigoare a Legii nr.554/2004.

De asemenea, instanța a invocat excepția tardivității formulării cererii în contencios administrativ pe calea dreptului comun, iar pârâta S.C. S S.A. a invocat excepția lipsei plângerii prelabile în ceea ce privește acțiunea formulată pe calea dreptului comun.

Prin sentința nr.126 din 06 mai 2011, Curtea de apel Tg.Mureș a dispus următoarele:

- a admis excepția inadmisibilității invocării excepției de nelegalitate, invocată din oficiu;

- a respins ca inadmisibilă excepția de nelegalitate a Ordinului nr.37/1995 și a Certificatului de atestare a dreptului de proprietate Seria M14 nr.0021/1995, emise de Consiliul Național al Apelor, respectiv M.A.P.P.M, invocată de reclamant;

- a admis excepția tardivității invocată din oficiu și pe cale de consecință a respins ca tardivă acțiunea reclamnților BB și AM, în contradictoriu cu Administrația Națională Apele Române și S.C. S S.A.;

– a respins ca tardivă excepția lipsei procedurii prealabile;

– a obligat reclamantii la plata în favoarea S.C.S S.A. a sumei de 6324 lei reprezentând cheltuieli de judecată.

Pentru a pronunța această soluție, Curtea a reținut următoarele:

Actele administrative a căror nelegalitate se invocă pe calea excepției de nelegalitate au caracterul unor acte administrative și sunt emise anterior intrării în vigoare a Legii nr.554/2006.

Înalta Curte de Casație și Justiție a stabilit că dispozițiile art.4 din Legea nr.554/2004, cu modificările și completările ulterioare, care presupun punerea în discuție în mod repetat și fără limită în timp a legalității oricărui act administrativ cu caracter individual, indiferent de data emiterii acestuia, încalcă principiile și drepturile fundamentale și contravin practicii CEDO și a Curții de Justiție de la Luxemburg.

Invocarea excepției de nelegalitate cu privire la actele administrative în cauza este inadmisibilă, motiv pentru care, în aplicarea art.20 alin.2 și art.148 alin.2 din Constituție prin raportare la principiile menționate anterior, la Convenția Europeană a Drepturilor Omului și la Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene, precum și la jurisprudența CEDO și a Curții de Justiție de la Luxemburg, Curtea a înlăturat aplicarea dispozițiilor art.4 alin.1 din Legea nr.554/2004 cu modificările ulterioare în ceea ce privește actele unilaterale cu caracter individual emise anterior intrării în vigoare a Legii nr.554/2004.

Pe de altă parte, Curtea a apreciat că este inadmisibilă invocarea excepției de nelegalitate a unor acte administrative în cadrul procesului având ca obiect tocmai anularea aceluiași acte, pe calea dreptului comun a contenciosului administrativ,

datorită aplicării principiului „electa una via”.

În consecință, examinarea actelor administrative pe cale directă exclude controlul judecătoresc, pe calea indirectă a excepției de nelegalitate, la cererea aceluiași persoane reclamante.

În cazul de față, reclamantii au recurs la invocarea excepției de nelegalitate tocmai datorită regimului juridic mai favorabil în privința termenelor în care se poate invoca nelegalitatea actului administrativ.

Reclamanții au luat cunoștință de existența actelor administrative pe care au înțeles să le atace, pe parcursul desfășurării unui proces civil finalizat cu pronunțarea Deciziei civile nr.1 275/R/2007 pronunțată de Curtea de Apel Tg-Mureș la data de 23.11.2007.

Rezultă că cel mai târziu reclamantii au luat cunoștință de aceste acte la 23.11.2007, dată de la care curge termenul de 1 an prevăzut de art.1 alin.2 din Legea nr.554/2004.

La data de 13 octombrie 2009 când a fost introdusă cererea de către reclamanți, termenul de decădere de 1 an era împlinit, astfel încât acțiunea este tardivă.

Referitor la excepția lipsei procedurii prealabilă, prevăzută de art.7 din Legea nr.554/2004, aceasta fost invocată tardiv, raportat la prevederile art.109 alin.3 din Codul de procedură civilă, conform cărora neîndeplinirea procedurii prealabile poate fi invocată doar de pârât prin întâmpinare, sub sancțiunea decăderii.

În ceea ce privește cererea de acordare a cheltuielilor de judecată, aceasta a fost admisă, Curtea reținând culpa procesuală a reclamanților.

Împotriva acestei sentințe au formulat recurs reclamanții BB și AM, susținând că hotărârea atacată este nelegală și

netemeinică pentru următoarele motive:

- în mod greșit instanța de fond a calificat acțiunea lor ca fiind o acțiune în contencios administrativ, întemeiată pe prevederile art. 1 din Legea nr. 554/2004, deși încadrarea juridică corectă a acesteia era cea a excepției de nelegalitate prevăzută de art.4 din Legea nr. 554/2004, temei juridic invocat în chiar cuprinsul acțiunii;
- în mod neîntemeiat a fost admisă excepția tardivității acțiunii în contencios administrativ, din moment ce acțiunea principală ce formează obiectul judecății este o acțiune în revendicare, imprescriptibilă.

Recurenții nu și-au încadrat în drept, din punct de vedere procedural, motivele de recurs.

Analizând actele și lucrările dosarului de fond, precum și motivele de recurs invocate ce se încadrează în prevederile art. 304 pct. 9 Cod procedură civilă, Înalta Curte constată că recursul este nefondat, pentru următoarele considerente:

Așa cum se poate observa din cererea de chemare în judecată, cu care inițial a fost investită Judecătoria Târgu Mureș, recurenții-reclamanți au solicitat printre altele: *“Anularea Ordinului nr. 37/1995 și a certificatului de atestare a dreptului de proprietate seria M 14 nr. 0021/1995 emise de MAPPM București prin care a fost trecut în proprietatea pârâtei imobilul situat administrativ în Târgu Mureș, str. MV, nr. x jud. Mureș, evidențiat ni C.F. nr. 800/11 Târgu Mureș, nr. top. 2602/2/1 și 2602/3/1”*.

Judecătoria Târgu Mureș a disjuns cererea de chemare în judecată și a declinat competența judecării acestui capăt de cerere în favoarea Curții de Apel Târgu Mureș, motivându-și hotărârea pe faptul că actele administrative criticate sunt emise de către o autoritate a administrației publice centrale.

În fața Curții de Apel Târgu Mureș, recurenții-reclamanți, precizându-și cererea de chemare în judecată au înțeles să invoce excepția de nelegalitate a actelor administrative amintite anterior, în condițiile în care, această instanță fusese deja investită cu o cerere de anulare a acelorași acte administrative și care reprezenta ea însăși obiectul acțiunii.

Prin urmare, având în vedere principiul "electa una via non datur recursus ad alteram" („după ce o cale a fost aleasă, nu este admis să se recurgă la alta”) examinarea legalității actelor administrative contestate, pe calea excepției de nelegalitate, în cadrul procesului având ca obiect anularea acelorași acte, este inadmisibilă, cele două căi de examinare a legalității actelor administrative criticate excluzându-se reciproc.

Față de obiectul acțiunii – ce nu poate fi calificată ca o acțiune în revendicare, astfel cum susțin recurenții, din moment ce are ca obiect anularea unor acte administrative – instanța de fond admis în mod corect excepția tardivității acesteia, conform art. 11 din Legea nr. 554/2004.

Totodată, instanța de fond a observat în mod corect că, întrucât actele administrative a căror anulare se solicită sunt acte administrative individuale emise anterior intrării în vigoare a Legii nr. 554/2004, punerea în discuție a acestora, fără limită în timp, ar încălca principiul securității circuitului civil, contravenind astfel practicii C.E.D.O. și a Curții de Justiție de la Luxembourg.

Pentru considerentele menționate, constatând că hotărârea atacată este legală și temeinică, Înalta Curte, cu referire la art. 312 alin. 1 Cod procedură civilă, va respinge recursul ca nefondat; de asemenea va respinge excepția lipsei dovezii calității de reprezentant al recurentului și a nulității recursului invocate de intimata – pârâtă S.C. S S.A și va obliga recurenții la plata în favoarea intimatei S.C. S S.A. a

sumei de 6000 lei cheltuieli de judecată stabilite prin
apreciere conform art. 274 alin. 3 Cod procedură civilă.